

Huvudman

Umeå kommun
Umea.kommun@umea.se

Ärendet

Tematisk tillsyn om betygssättning genom provning efter lovskola i årskurs 9 vid grundskolan Hagaskolan i Umeå kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Umeå kommun att senast den **12 december 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende betygskatalog och slutbetyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Umeå kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Umeå kommun ska vidta följande åtgärder

Betygskatalog och slutbetyg

1. Se till att beslut om betyg efter provning dokumenteras i betygskatalogen för skolan som anordnar lovskolan. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 10 § skolförordningen och Prop. 2016/17:156)
2. Se till att nya slutbetyg som utfärdas efter lovskola anger den skola där lovskolan bedrivs som skolenhet. Huvudmannen ska skriftligt redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. (6 kap. 21 § skolförordningen)

och 5 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av betyg efter provning i grundskolan och specialskolan (SKOLFS 2016:16))

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser provning och betygssättning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:4796) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Hagaskolan i Umeå kommun inom ramen för en tematisk tillsyn om betygssättning genom provning efter lovskola.

Syftet med tillsynen är att Skolinspektionen ska granska huruvida regleringen kring provning efter lovskolan i årskurs 9 efterlevs. I tillsynen ingår att granska genomförandet av provning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 13 juni 2025 samt intervjuer med lärare och rektor som har genomförts den 22 augusti 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, slutbetyg och lärarförteckning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Betygskatalog och slutbetyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Hagaskolan i Umeå kommun har under juni 2025 bedrivit en centralt anordnad lovskola med elever från huvumannens olika skolenheter. Skolinspektionen har tagit del av betygskataloger för ämnet matematik vårterminen 2025. Av ingivna betygskataloger framgår att 31 elever har fått nya betyg. Av intervjuer med lärare framgår att dessa elever har genomfört provning.

Av betygskatalogerna framgår elevens namn, årskurs, ämne och betyg. Både elevens tidigare betyg och betyg efter provning framgår av betygskatalogen. Betygskatalogen är signerad av de lärare som beslutat om betygen.

Elevernas betyg efter provning har förts in i betygskatalogen för den skolenhet där eleven gick när eleven avslutade årskurs 9. Av intervju med rektorn framgår att betygskatalogerna från de olika skolenheterna finns samlade på lovskolan under tiden som den pågår. Efter lovskolan skickas betygskatalogerna tillbaka till respektive skolenhet.

Skolinspektionen har vidare tagit del av slutbetyg för de elever som genomfört provning i matematik. Av slutbetygen framgår att det är rektorn för lovskolan som utfärdat dem. Som skolenhetskod anges den skolenhet där eleven gick när eleven avslutade årskurs 9.

Rättslig reglering

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog (6 kap. 10 § skolförordningen).

För en elev som har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när skolplikten upphör. En sådan elev som därefter har slutfört den högsta årskursen har rätt att få ett nytt slutbetyg. För en elev som inte har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när eleven har slutfört den högsta årskursen (6 kap. 14 § skolförordningen).

Den som redan har slutbetyg har efter provning i ett eller flera ämnen rätt att få ett nytt slutbetyg (6 kap. 21 § skolförordningen).

Den som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Förs betygskatalogen elektroniskt får uppgiften istället signeras med en sådan avancerad elektronisk signatur som avses i 2 § lagen (2000:832) om kvalifierade elektroniska signaturer (7 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS:2011:123) om betygskatalog).

En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan, sameskolan och specialskolan markeras med ett horisontellt streck. Dessutom ska betygskatalogen innehålla uppgift om att ett avgångsintyg har utfärdats, enligt 6 kap. 17 § skolförordningen (9 § Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygskatalog).

Om en kommunal huvudman samlar lovskolans elever till någon eller några av huvudmannens skolenheter, är det rektorn på den skolenhet där lovskolan bedrivs som också har rektorsansvaret (Prop. 2016/17:156, s. 42.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Umeå kommuns verksamhet vid Hagaskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende betygskatalog och slutbetyg.

Av utredningen framgår att elevernas betyg efter prövning inte förts in i betygskatalogen för den skolenhet som lovskolan bedrivs vid, vilket är en brist. Enligt förarbetena till skollagen övergår ansvaret för de elever som tagits emot vid lovskolan till rektorn för lovskolan. Det innebär att det är i betygskatalogen för den skolenhet där lovskolan bedrivs som elevens betyg efter prövning ska föras in i.

Vidare framgår av ingivna slutbetyg att det är rektorn för lovskolan som signerat dem, men som skolenhetskod anges dock den skolenhet där eleven gick när eleven slutade årskurs 9. Detta är också en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Umeå kommuns verksamhet vid Hagaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygskatalog och slutbetyg. Det finns därför skäl att förelägga Umeå kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven skriftlig information samt av intervjuer med rektor och lärare framgår i huvudsak följande. Lovskola har anordnadst i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik under juni månad 2025. Enligt rektorn har det under innevarande år inte varit någon elev som framfört önskemål om att genomföra prövning i något annat ämne. Lärare uppger att alla elever som deltagit i lovskolan har erbjudits att genomföra prövning i anslutning till lovskolan. Vidare uppger rektorn att samtliga prövningar har slutförts senast den 25 juni 2025.

Vidare framgår av intervjuer med lärare att elever under lovskolan inledningsvis arbetar med ett allsidigt arbetsmaterial som består av både muntliga och praktiska moment. Prövningen utgår sedan från ett sekretessbelagt nationellt prov i aktuellt ämne. Läraren gör en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet. Vid betygssättning beaktar läraren dels de kunskaper som eleven uppvisat löpande under lovskolan, dels resultatet av det nationella provet. Av de betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av framgår att elevers betyg efter prövning i matematik har en betygsspridning mellan betyget E och C.

Rättslig reglering

Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat

ämne eller slutbetyg från grundskolan. Den som har fått undervisning i lovskola enligt 23 b § andra stycket ska av huvudmannen erbjudas att i anslutning till lovskolan genomgå provning för betyg i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett. Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om provningen (10 kap. 23 § skollagen 2010:800).

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 (10 kap. 23 b § skollagen andra stycket).

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (10 kap. 20 § första stycket skollagen).

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika betygskriterier för olika betygssteg. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterierna (Lgr 22, 2.7 Bedömning och betyg).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingivet skriftligt material och av intervjuer med lärare framgår att samtliga lärare som genomfört provning och betygsatt elever är legitimerade och behöriga i ämnet för provningen. Lärarna uppger att det är undervisande lärare som har beslutat om betyg efter provning.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § första och andra styckena skollagen).

Om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna (6 kap. 3 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller föfattningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Maja Beckman.

Utredaren Lisa Naudot Bergh har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Kajsa Wennberg medverkat.